

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-heteses petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 133

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Hétfő, november 23.

Katasztrófa vár az orosz főerőre.

(Győzelmes harcok Lengyelországban — Csapataink küzdelme a Kárpátokban. — Magyar területen nincs orosz. — Előnyomulásunk Szerbiában. — Tisza István gróf a német főhadiszálláson.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, november 22.

Moraht őrnagy a Berliner Tageblatt katonai szakértője írja:

— A Hindenburg főhadiszállásáról legutóbb küldött jelentés nem érintheti kellemsen ellenségeinket. Ezuttal arra illetékes helyről hangoztatják, hogy szövetségesükkel való egységünkben eddigelé nincs hégzag, hanem épen ellenkezőleg a legteljesebb egyetértés uralkodik a két hadsereg vezetősége között és a német sereg az osztrák-magyar szövetséges társban értékes és megbecsülhetetlen segítséget lát. Ezt hangoztatom már a háború kezdete óta és szembeszálltam minden olyan véleményvel, amely az osztrák és a magyar csapatok harci értékét kérdésessé tette volna. Ez a meggyőződésem a szövetséges seregek hadi értékéről személyes tapasztalataimra alapul, amelyeket már korábban is, de legutóbb az 1913. évi őszi nagygyakorlatokon Csehországban szereztem. Mindazt, amit erről a nagygyakorlatról annak idején megírtam lapomnak, most megerősítették tisztjeink, akiknek Lengyelországban alkalmuk volt érintkezni szövetségesünk csapatával. Elismerik, hogy az osztrák-magyar gyalogság nem marad a német mögött, hogy támadó szelleme, kitartása a védekezésben, fegyelmesség és fáradalmak elviselésében mutatott el nem csüggedése ugyanazon a fokon áll, mint a mi katonáinké. Egy lovastiszt akinek ítéletére sokat adok, most tért haza mellől vaskereszttel déli Lengyelországból, ahol közvetlen összeköttetésben állt a Dankl-reggel. Ez a tiszt sokat beszélt el nekem az osztrák-magyar lovasság kitűnőségéről, minden nemű lovasszolgálatban tanúsított pompás munkájáról. Nagyszerű, kitartó loányaga van szövetségeseink lovasságának és lovaskatonáik attackirozásban, felderítésben, gépfegyverharcban a velük született ráteremtésen kívül bámulatra méltó fokán állanak a kiképzeltségnek is. Az osztrák-magyar tüzérség minden lehető teljesít, amit szervezetétől csak elvárni lehet. Határozottan többet végez, mint a mennyit külföldön vártak tőle, mert itt azt hitték, hogy szövetségeseink tüzérségén fognak mutatkozni az összeroppanás első nyomai. A vezetők közt nincs féltékenység; mindenhol a legjobb akarat nyilvánul és — mint a fentebb említett tiszt mondotta: — a német seregek tevékenységébe vetett egyenesen elragadtalásig érő bizalom. Háládatlanok és itélni nem tudnak kell tartanom minden kételkedőt, aki szövetségünkön és jószándékain nem bízhat eléggé.

Épen a két hadvezetőség lengyelországi hadműveleteinek egységes voltából várhatjuk annak valószínűségét, hogy a német és osztrák-magyar seregek győzelme az oroszok fölött teljes eredményre fog vezetni. Külföldi bíradsókból tudjuk, hogy Hindenburg támadása következtében az oroszok már negyvenötvenezer főnyi veszteséget ismernek be. Ehhez számított még a Dankl-sereg által elfogott 7000 orosz.

Valóságban azonban az orosz veszteségek emberben és hadianyagban még sokkal nagyobbak lehetnek, mint az orosz főerő kimerülése lesz a következménye. Ha pedig a németek (északról), az osztrák-magyar csapatok délről

jobban előretörnek és a német balszárny az orosz centrum elten nyomul, akkor vagy a Visztulánál, vagy Varsó és Jvangorod közt katasztrófa következhet be, amelynek jelentősége messze kiható lesz.

Nagyobb harcok a galíciai Kárpátokban.

Budapest. Hivatalos:

Szövetségesek támadásukat Orosz Lengyelországban erélyesen és sikerrel folytatják. Déli szárnyunk elérte Szremiva terepszakaszt, ellenségnek egyes ellentámadásait visszautasítottuk. Császári és királyi csapatok eddig több mint 15.000 oroszot ejtettek foglyul. Döntés még nem történt.

Dunajectől nyugatra a Kárpátokban nagyobb harcok vannak folyamatban. Hófer vezér őrnagy a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bulgária feltételei.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Lengyelországban még harcolunk a győzelemért.

Lodzól délre és Lodz lönyékén és Czensztochovanál a küzdelem még tart. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Hadvezetőségünk akarata érvényesül.

Berlin. Berlinből jelentik a Neues Wiener Tagblatt nak: Bármilyen szófukarok és tartózkodók a keleti harcshintérről érkezett hivatalos jelentések, mégis már mostan is elmondhatjuk, hogy az oroszoknak nincsen mozgási szabadságuk. A hatalmas csata kizárólag a német és osztrák-magyar hadvezetőség akarata szerint folyik. A német-osztrák-magyar csapatok támadásainak az orosz sereg állandóan ki van téve. A kedvező stratégiai helyzetet a jelentékeny taktikai sikerek is fokozzák. (M. T. I.)

Megvert oroszok menekülése.

Krakó: Zobierzownál az oroszok kereszt-tűzbe kerültek, hadoszlopukat megtizedeltük. Az orosz seregek észak felé menekülnek. Üldözzük őket. (Bud. Tud.)

Berlin: A haditudósítók jelentik: Oroszok Lengyelországban visszavonulnak. Előőrseik az ostrommal fenyegetett Krakót és Thornt megközelíteni sem tudták.

Nincsenek oroszok a magyar Kárpátokban.

BUDAPEST. A sajtóhadiszállásról jelentik: Mikulicin. A magyar Kárpátokban és Bukovinában oroszok nincsenek. Katonáink mélyen Galiciában harcolnak velük. A szorosokban erős haderőnk megerősített téli szállásokat építik.

Orosz foglyok szállítása.

Tarackó. Az itteni állomásfőnökségnél tegnap három ezer orosz fogoly elszállítása iránt rendelkeztek.

Krakó. A Nova Reforma írja: Krakón tegnap átvonult sok ezer orosz fogoly, akiket a legújabb harcokban ejtettek foglyul csapataink.

Tizenháromezer szerb fogoly.

Budapest, november 22. (Hivatalos.) A déli harcshintérről jelentik:

A Kolubarát jelentékeny erővel át-leptük. Az ellenség megerősített állásokban ellenáll. Az előnyomulást késlelteti, de nem tartja tel a vizáradás, felázott talaj s a hegyekben levő méternyi hó.

Hírszerző különítményeink újabb kétezerregyszáz szerbet fogtak el. November hatodika óta a foglyok száma tizenháromezere emelkedett. (Miniszterelnöki sajtóiroda.)

Bulgária feltételei.

Bukarest. Az összes bolgár pártok egyek ablán, hogy az országnak mielőtt a harcban csetleg részt venne, a hadviselő felek egyikétől előzetes biztosítékot kell nyerni, hogy nemzeti kívánságai teljesülnek.

Tisza István gróf a német császárnál.

Berlinből jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök, aki tegnap délután érkezett a német főhadiszállásra, ma hosszabb külön kihallgatáson volt Vilmos német császárnál és azután hivatalos volt a császárhoz dejúnérére. Tisza István gróf a birodalmi kancellárral és a külügyi államtitkárral többrendbeli tárgyalást folytatott és a vezérkar tönkét is meglátogatta. Az estét a miniszterelnök a birodalmi kancellárnál töltötte. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Változatlan a helyzet nyugaton.

Berlin, november 22. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: A nyugati hadszíntéren a helyzet változatlan.

Portugália nem ad ágyutöltelékot.

Zürich. Portugália nem mozgósít addig, amíg a fiatal angolok focivaloznak és tenniszeznek. A portugál szülők nem küldik gyermekeiket ágyutölteléknek idegen érdekért.

Törökök győzelme az angolokon.

Konstantinápoly, november 22. A török főhadiszállásról jelentik:

A Hamidie török cirkáló tegnap bombákkal elpusztította tanspei szikratáviró állomást és az orosz petroleum raktárt. November 18-án Bat El Arab mellett nyolc óra körül angolokat teljesen megverték a török csapatok. Angolok vesztesége igen jelentős. Foglyok szerint az angol főparancsnok is megsebesült. A Mármoris nevű török ágyunaszád egy ellenséges ágyunaszádon heves tüzeléssel robbanást idézett elő. Részletek hiányoznak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Orosz foglyok Erzerumban.

Konstantinápoly. A köpriköji harcokban elfogott orosz tiszteket, katonákat, továbbá a zsákmányolt gépfegyvereket és hadiszereket tegnap hozták Erzerumba, ahol a lakosság nagy örömmujongással fogadta. Az orosz foglyok beszélték, hogy a török tüzéség nagy biztonsággal dolgozott. Ilyen tüzéséggel — mondották — a világ minden hadseregét lehet győzni. A kormány negyvennyolc órai haladékot adott az elutazásra. Dimitrievics és Lazarevics szerb követi dragománoknak, akik eddig az amerikai nagykövetségen rejtőztek. (M. T. I.)

Egyiptom népe az angolok ellen.

Konstantinápoly: Mohamed Fahmy a genfi ifjú egyiptomi bizottság elnöke kijelentette, hogy Egyiptom népe teljesíteni fogja kötelezettségét és a kellő pillanatban talpraáll, hogy a török hadsereggel megsemmisíték az angolokat.

Fegyverszünet karácsonyra?

Newyork: A város biboros érseke a többi egyházak főpapjaival mozgalmat indított, hogy karácsonyra fegyverszünet legyen.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk a nemzeti kölcsönből.

Aradi bankok jegyzése a hadikölcsönre.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 22.

A hadikölcsön jegyzésének utolsóelőtti napja mulott ma el, és siker tekintetében nem maradt el a mai nap sem a többi mögött. A lázas, fáradhatatlan munka, amely a jegyzés megkezdése óta az aradi pénzügyintézeteknél folyik, nem szünetelt a mai, vasárnapi napon sem, igen sokan, akik idáig vártak még jegyzésükkel, jelentek meg ma, hogy a terminus lejárt előtt kivegyék részüket a mindnyájunkra háruló szent kötelességből.

Az aradi pénzügyintézetek vezetői ma együttes értekezletet tartottak, amelyen a maguk jegyzését beszéltek meg. Az értekezleten a három legnagyobb aradi bank, az Aradi Első Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár és az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár megállapodott abban, hogy a maga részéről egyenként 300.000 koronát jegyez a hadikölcsönből. A Központi Takarékpénztár — mint megirtuk — már szombaton elhatározta, hogy 50.000 koronáért jegyez hadikölcsönt, a többi aradi pénzügyintézetek pedig hétfőn fogják véglegesen eldönteni, hogy mennyit jegyezzenek.

A mai napon is igen nagy összegű jegyzések történtek. Az Aradi Első Takarékpénztárnál, ahol vasárnap volt, egész napon át jelentkeztek jegyző felek, akiknek készséggel rendelkezésre állott a bank. A tegnap estig jegyzett 2.400.000 koronával szemben ma estig összesen már 3.700.000 koronát meghaladó összeget jegyeztek itt, szóval a mai jegyzések 1.300.000 koronánál többet fessnek. A mai nagyobb jegyzések a következők:

Mayerhoffer Lajos 6000 korona, Samuel Arnold 4000 korona, Dörner József 40.000 korona, Németh János 6000 korona, Dobiaschi József 5000 korona, Kanitzer Teréz 10.000 korona, Szépfalusi római katolikus egyház 10.000 korona, Gyroki római katolikus egyház 6000 korona, Spitz testvérek Zám 10.000 korona, öz. Hemmen Máté ésné 10.000 korona, Kövesdy Elvira 15.000 korona, Pollak Vilmos 10.000 korona, Wikler Matild 12.000 korona, dr. Avarffy Imréné 20.000 korona, Sterner József 5000 korona, Mencer Jakab 5000 korona, Domány József 20.000 korona, Párecz György 20.000 korona, Müller Karoly 20.000 korona, Tedeschi Viktor 20.000 korona, Ottenberg Tivadár 15.000 korona, Ottenberg Tivadarné 5000 korona, Fodor és Reisinger 20.000 korona, Löwinger Miksa dr. 5000 korona, Lustig Ármán 2000 korona, Izr. Nőegylet 12.000 korona, Párecz Gyula dr. 80.000 korona, Gutzjahr Mihály és neje 10.000 korona, Tolnai Lajos 10.000 korona, Dicker József Budapest 5000 kor., Heisler József 10.000 kor. Mezőhegyes közs. 4500 kor. Laczay István 5000 kor. Andrányi Karoly és fiai Nagyvárad 84.000 korona, Kisjenői Takarékpénztár eddigi jegyzése 60.000 korona, Ujaradi Takarékpénztár eddigi jegyzése 500.000 korona, ebből maga az intézet jegyez 50.000 koronát, továbbá az Ujaradi római katolikus plébánia 85.500 korona, Mayer János plébános 3100 korona, báró Nopcsa Elekne 50.000 korona, Ujaradi Takarékpénztár igazgatósági tanácsa 40.000 korona, Theisz Miklós ujaradi takarékpénztár igazgatója 20.000 korona, Philipp János országgyűlési képviselő 10.000 korona, Hemmen János dr. 10.000 korona, öz. Lux Károlyné 31.500 korona, Rétháti Kovácsics nővérek 4000 korona, Ujarad község 80.000 korona, Németságh község 30.000 korona, Fereg háza község 17.000 korona, Fűskút község 9800 korona, Székcsut község 7400 korona, Zaigmondháza község 8000 korona.

A többi aradi pénzügyintézetnél is mindenütt nagy összegű jegyzések történtek. Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma több mint fél millióval szaporított a jegyzés összege, amely most már elérte a 3.600.000 koronát. A kisebb intézeteket is mind sűrűn látogatták ma Arad polgárai és bízottak a jegyzés utolsó,

hétfői napján még nagyobb érdeklődés mutatkozik majd nemzeti kölcsönünk iránt, amelynek összegét a mai aradi jegyzések újabb két millió koronával növelték.

H I R E K.

A) osztályú népfelkelők behívása.

(A szabadságoltak bevonulása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 22.

A honvédelmi miniszter ma távirati uton elrendelte, hogy azoknak a népfelkelőknek egy kontingense, akik a mozgósítási parancs kihirdetése alkalmával jelentkeztek katonai szolgálatra, de a parancsnokság szabadságolta őket, vonuljanak be katonai szolgálatra. A rendeletet a város katonai ügyosztálya, tekintettel arra, hogy vasárnap volt, dobszóval hozta nyilvánosságra.

A miniszter rendelete szerint november 23-án jelentkezni köteles a gyulai népfelkelő parancsnokságnál:

1. Azok az első osztályú, tehát 33-37 éves népfelkelők, akik 1877. 78, 79, 80, 81, évben születtek, tartozzanak bármilyen fegyvernemhez.

2. Azok a másodosztályú, tehát 38-40 éves népfelkelők, akik 1874, 75-76-ban születtek, de ezek közül csak azok, akik a gyalogságnál teljesítették tényleges katonai szolgálatukat. Más fegyvernembeliek nem vonulnak be. A jelentkezők vigyenek magukkal jó meleg ruhát, takaró pokrócot és erős lábbelit.

Az egyszeri szóbeli kihirdetés után természetesen az érdekeltek közül ugyszólván, alig értette meg valaki is, hogy miről van szó. Mire elterjedt a városban az új behívás híre, délután lett. Rohantak a katonai ügyosztályhoz, de azt zárva találták.

Igazán gondoskodhatnék a város arról, hogy ezekben a komoly időkben, mikor a polgárság ezrei véráldozatra készülnek, legyen valaki, aki a vasárnap ellenére is utba igazítsa őket.

A háboruban nincs vasárnap délután szünet.

— **Élelmiszerek maximális árai.**
Bécs: Holnap a két kormány kiküldöttei tanácskozásra gyűlnek össze a maximális árak megállapítása tárgyában.

— **Temetés.** Az aradmegyei fővárosi világjóságos lelkületű, áldott emlékezetű halottjának, világosvári báró Bohus Zsigmondné, született kézdivásárhelyi Vésárhelyi Juliának ma délelőtt volt a temetése. A nyolcvanhárom éves kort megért nagyasszonyt, aki csendes, derűs öregségben hunyta le szemét, sokan tisztelték, szerették és az életben körülövező tisztelet megnyilvánult a mai temetésen, amelyen a város és megye előkelő társadalmának ugyszólván minden tagja megjelent. Délelőtt tizenegy órakor az Acev. palotában szentelték be az elhunyt urinó holttestét, amelyet délután fél kettőkor külön vonat szállított el Világosra, ahol a Bohus család sírholtjában helyezték örök nyugalomra. Aradról is igen sokan kiutaztak a világi temetésre, amelyen a község apraja-nagyja megjelent és őszinte, megbatott részvételt álltak körül a megboldogult matróna koporsóját.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.